HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

וסתרתה למזיה כל דאתא חזיה הדר אדהכי והכי אבלעו להו איתתיה דקרח אמרה ליה חזי מאי קעביד משה איהו הוה מלכא לאחוה שוויה כהנא רבא לבני אחוהי שוינהו סגני דכהנא אי אתיא תרומה אמר תיהוי לכהן אי אתו מעשר דשקילתו אתון אמר הבו חד מי' לכהן ועוד דגייז ליה למזייכו ומיטלל לכו כי כופתא עינא יהב במזייכו אמר לה הא איהו נמי קא עביד אמרה ליה כיון דכולהו רבותא דידיה אמר איהו נמי [1]תמות נפשי עם פלשתים ועוד דקאמר לכו עבידתו תכלתא אי ס"ד תכלתא חשיבא [מצוה] אפיק גלימי דתכלתא וכסינהו לכולהו מתיבתך היינו דכתיב [2]חכמות נשים בנתה ביתה זו אשתו של און בן פלת ואולת א)בידה תהרסנה זו אשתו של קרח [3]ויקומו לפני משה ואנשים מבני ישראל חמשים ומאתים מיוחדים שבעדה קריאי מועד שהיו יודעים לעבר שנים ולקבוע חדשים אנשי שם שהיה להם שם בכל העולם [4]וישמע משה ויפול על פניו מה שמועה שמע ב)אמר רבי שמואל בר נחמני א"ר יונתן שחשדוהו מאשת איש שנאמר [5]ויקנאו למשה במחנה א"ר שמואל בר יצחק מלמד שכל אחד ואחד קנא את אשתו ממשה שנאמר [6]ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה [7]ויקם משה וילך אל דתן ואבירם אמר ר"ל מכאן שאין מחזיקין במחלוקת דאמר רב כל המחזיק במחלוקת עובר בלאו שנאמר [8]ולא יהיה כקרח וכעדתו רב אשי אמר ראוי ליצטרע כתיב הכא ביד משה לו וכתיב התם [9]ויאמר ה' לו עוד הבא נא ידך בחיקך אמר ר' ג)יוסי כל החולק על מלכות בית דוד ראוי להכישו נחש כתיב הכא [10]ויזבח אדוניהו צאן ובקר ומריא עם אבן הזוחלת וכתיב התם [11]עם חמת זוחלי עפר אמר רב חסדא ד)[א]כל החולק על רבו כחולק על השכינה שנאמר [12]בהצותם על ה' א"ר חמא ברבי חנינא [ב]כל העושה מריבה עם רבו כעושה עם שכינה שנאמר [13]המה מי מריבה אשר רבו בני ישראל (על) [את] ה' א"ר חנינא בר פפא [ג]כל המתרעם על רבו כאילו מתרעם על השכינה שנאמר [14]לא עלינו תלונותיכם כי (אם) על ה' א"ר אבהו [ד]כל המהרהר אחר רבו כאילו מהרהר אחר שכינה שנאמר [15]וידבר העם באלהים ובמשה [16]עושר שמור לבעליו לרעתו ה)אמר ר"ל זה עושרו של קרח [17]ואת כל היקום אשר ברגליהם ו)א"ר אלעזר זה ממונו של אדם שמעמידו על רגליו ואמר רבי לוי משוי ז)ג' מאות פרדות לבנות היו מפתחות של בית גנזיו של קרח וכולהו אקלידי וקילפי דגילדא א"ר חמא ברבי חנינא ג' מטמוניות הטמין יוסף במצרים אחת נתגלתה לקרח ואחת נתגלתה לאנטונינוס בן אסוירוס ואחת גנוזה לצדיקים לעתיד לבא וא"ר יוחנן קרח לא מן הבלועים ולא מן השרופין לא מן הבלועין דכתיב [18]ואת כל האדם אשר לקרח ולא קרח ולא מן השרופים דכתיב [19]באכול האש את חמשים ומאתים איש ולא קרח במתניתא תנא קרח מן השרופין ומן הבלועין מן הבלועין דכתיב ותבלע אותם ואת קרח מן השרופין דכתיב [20](ותצא אש מלפני ה') [ואש יצאה מאת ה'] ותאכל את חמשים ומאתים איש וקרח בהדייהו אמר רבא ח)מאי דכתיב [21]שמש ירח עמד זבולה לאור חציך יהלכו מלמד שעלו שמש וירח לזבול אמרו לפניו רבש"ע אם אתה עושה דין לבן עמרם נצא ואם לאו לא נצא עד שזרק בהם חצים אמר להן ט)בכבודי לא מחיתם בכבוד בשר ודם מחיתם והאידנא לא נפקי עד דמחו להו י)דרש רבא מאי דכתיב [22]ואם בריאה יברא ה' ופצתה האדמה את פיה אמר משה לפני הקב"ה אם בריאה גיהנם מוטב ואם לאו יברא ה' למאי אילימא למבריה ממש והא [23]אין כל חדש תחת השמש אלא לקרובי פיתחא [24]ובני קרח לא מתו תנא כ)משום רבינו אמרו מקום נתבצר להם בגיהנם וישבו עליו ואמרו שירה ל)אמר רבה בר בר חנה זימנא חדא הוה קאזלינא באורחא אמר לי ההוא טייעא תא ואחוי לך בלועי דקרח אזיל חזא תרי בזעי דהוה קא נפק קיטרא מנייהו שקל גבבא דעמרא אמשיי' מיא ואותביה בריש רומחיה ואחלפי' התם איחרך א"ל אצית מה שמעת ושמעית דהוו קאמרי הכי משה ותורתו אמת והן בדאים א"ל

סתרה למזיה. שערה וישבה על פתח הבית כל מי שהיה בא לקרוא רואה ראשה פרוע וחוזר: **מעשר.** ראשון דשקליתו אתון אמר הבו חד מי' לכהן: **דגייז למזייכו.** דכתיב (במדבר ח) והעבירו תער על [כל] בשרם ומשחק בכם כאילו אתם שוטים: **כופפתא.** רעי כמו בטולא דכופפתא דאמרן לעיל (דף נח:). כגלל הזה אתם חשובים בעיניו: **עינא יהב.** עין נתן בשעריכם כדי שלא יהא בכם נורה כמותו: **אמר לה.** קרח איהו נמי משה עצמו גלח כל שערו: **כיון דכולא רבותא דידיה הוא.** אינו חושש אם גילח עצמו דקאמר לנפשיה תמות נפשי עם פלשתים אגוזז שערי כמותם ומה לי בכך שהם מקיימין אפילו מה שאני מלוה לשחוק אגוזז עכשיו כמותם כדי להפיס דעתם: **ועוד דקאמר לכו.** עשו פתיל תכלת בד' כנפות הבגד ואי ס"ד תכלת חשוב מפני מה לא יאמר לעשות כל הבגד כולו תכלת: **אפיק גלימא דתכלתא.** קח לך בגדים של תכלת וכסינהו לכולהו מתיבתך וכסה בהן בבה"מ אתה וחברותך: **קנא לאשתו.** אל (הסתר) [תסתרי] עם משה. קנוי היינו התראה: **ונטה לו מחוץ למחנה.** יצא מחוץ למחנה שלא יחשדוהו עוד: **מכאן שאין מחזיקין במחלוקת.** שמחל על כבודו והוא עצמו הלך לבטל מחלוקת: **חולק על רבו.** חולק על ישיבתו: **אשר הצו על משה ועל אהרן בעדת קרח בהצותם על ה'.** מעלה עליהם הכתוב כאלו היו חולקים כלפי שכינה: **מריבה.** תגר וקטטה לפטפט נגדו בדברים: **מתרעם.** אומר על רבו שנוהג לו מדה כבושה ומדת אכזרית: **מהרהר.** מחפה עליו דברים: **אקלידי.** מפתחות: **וקולפי.** מנעולים: **דגילדי.** כולם המפתחות והמנעולים של עור היו ואעפ"כ היו שלש מאות פרדות טעונות. ל"א דגלדא לצורך שקים והמרצופין וכיסין של עור היו: **לא מן הבלועין ולא מן השרופין.** אלא במגפה

מת: **ולא קרח.** ר"נ היו לבד קרח דכתיב חמשים ומאתים מחתות ואתה ואהרן איש מחתתו [במדבר טז]: **מן הבלועים ומן השרופין היה.** שנשרפה נשמתו וגוף קיים ואח"כ נתגלגל עד מקום הבלועין ונבלע דכתיב בפרשת פנחס [שם כו] ותבלע אותם ואת קרח עמהם. ורבי יוחנן דאמר לא מן הבלועין ולא מן השרופין דריש ליה להאי ואת קרח לאחריו ואת קרח במות העדה במגפה: **וקרח בהדייהו.** מדכתיב ותאכל את החמשים ומאתים איש מקריבי הקטרת וקרח ממקריבי הקטרת הוה דכתיב חמשים ומאתים מחתות ואתה ואהרן איש מחתתו. א"נ ואת לרבות קרח עמהם: **שמש ירח עמד זבולה.** לעיל מיניה כתיב ותבקע ארץ בשעת בקיעת הארץ שנבלעו בקרקע שמש וירח עלו לאותו רקיע ששמו זבול ואמרו להקב"ה אם אי אתה עושה דין לבן עמרם מקרח ועדתו: **לא נלא.** ונאיר לעולם: **בכבודי לא מחיתם.** שהרי בכל יום מלכי מזרח ומערב בשעה שמניחין כתריהן בראשם משתחוים לחמה: **והאידנא לא נפקי עד דמחו להו.** שכך גזר עליהם המקום כן שמעתי. ל"א והאידנא לא נפקי מאחר שראו שהקפיד הקב"ה על שלא מיחו לכבודו עד דמחו להו לא נפקי שחסו לכבוד המקום על בני אדם שמשתחוים לשמש וירח: **אין כל חדש תחת השמש.** ואי גיהנם לא אברי עד ההוא שעתא הוה ליה חדש: **לקרובי פתחה.** שיקרב פתחה של גיהנם ותפתח הארץ במקום שהן: **נתבצר.** מלשון (ישעיה כז) עיר בצורה. התקין להן הקב"ה מקום גבוה שלא העמיקו כל כך בגיהנם ולא מתו: **טייעא.** סוחר ישמעאל: **בלועי.** מקום שנתבלעו לשם עדת קרח: **בזעא.** ראה נקב שממנו יצא עשן: **גבבא.** גיזה: **אמשיה.** שרה אותה במים. לשון (ברכות דף יד:) משי ידיה: **(וכל שלשים יום.** חוזר לגיהנם ועולה לשם): א"ל

מסורת הש"ס

א) בקרא כתיב בידיה תהרסנו, **ב)** [מו"ק יח:], **ג)** [נ"ל יוסף], **ד)** [ברכות כז: ע"ש], **ה)** פסחים קיט. ע"ש, **ו)** [שם], **ז)** ג' מאות לאו דוקא וכן כל שלש מאות בש"ס רשב"ס פסחים קיט., **ח)** נדרים לט: ע"ש, **ט)** לעיל קג., **י)** [נדרים לט:], **כ)** מגילה יד., **ל)** ב"ב עד.,

* * *

מוסף רש"י

שאין מחזיקין במחלוקת. שהיה משה מחזר אחריהם להשלימם בדברי שלום (במדבר טז יב). **זה עושרו של קרח.** שעל ידי רוב ממונו נתגאה ונטרד מן העולם (רשב"ם פסחים קיט.). **שמעמידו על רגליו.** שמשמח לבו (רש"י שם). **ג' מאות.** לאו דוקא, וכן כל שלש מאות שבש"ס (רשב"ם שם). **וקולפי.** פותחות שקורין בלע"ז שרדור"א (רש"י שם). **דגלדי.** של מרצופים של עור שנושאים על סוסים וחמורים וגמלים (שם) ואעפ"כ היה משוי ג' מאות פרדות (רשב"ם שם). **אם בריאה גיהנם.** אם בריאה פה לארץ מששת ימי בראשית (במדבר טז ל). **מקום נתבצר להם.** לשון גבוה, כמו (דברים ט) ובצורות בשמים (מגילה יד.). **בזעי.** בקעים, דכתיב (במדבר טז) ותבקע האדמה אשר וגו' (רשב"ם ב"ב עד.). **קיטרא.** עשן (שם). **שקל גבבא דעמרא.** לקח גיזת צמר ושראה במים (שם). **איחרך.** הנהו גבבי אע"פ ששרויין במים (שם). **אצית.** הסכת ושמע (שם). **דהוו קאמרי הכי.** שהרי ירדו חיים שאולה (שם).

עין משפט נר מצוה

לג א ב ג ד מיי' פ"ה מהל' ת"ת הל' א סמג עשין יב טוש"ע י"ד סי' רמב סעיף ב:

* * *

תורה אור השלם

1. וַיֹּאמֶר שִׁמְשׁוֹן תָּמוֹת נַפְשִׁי עִם פְּלִשְׁתִּים וַיֵּט בְּכֹחַ וַיִּפֹּל הַבַּיִת עַל הַסְּרָנִים וְעַל כָּל הָעָם אֲשֶׁר בּוֹ וַיִּהְיוּ הַמֵּתִים אֲשֶׁר הֵמִית בְּמוֹתוֹ רַבִּים מֵאֲשֶׁר הֵמִית בְּחַיָּיו: שופטים טז ל

2. חַכְמוֹת נָשִׁים בָּנְתָה בֵיתָהּ וְאִוֶּלֶת בְּיָדֶיהָ תֶהֶרְסֶנּוּ: משלי יד א

3. וַיָּקֻמוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה וַאֲנָשִׁים מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל חֲמִשִּׁים וּמָאתָיִם נְשִׂיאֵי עֵדָה קְרִאֵי מוֹעֵד אַנְשֵׁי שֵׁם: במדבר טז ב

4. וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה וַיִּפֹּל עַל פָּנָיו: במדבר טז ד

5. וַיְקַנְאוּ לְמֹשֶׁה בַּמַּחֲנֶה לְאַהֲרֹן קְדוֹשׁ יְיָ: תהלים קו טז

6. וּמֹשֶׁה יִקַּח אֶת הָאֹהֶל וְנָטָה לוֹ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה הַרְחֵק מִן הַמַּחֲנֶה וְקָרָא לוֹ אֹהֶל מוֹעֵד וְהָיָה כָּל מְבַקֵּשׁ יְיָ יֵצֵא אֶל אֹהֶל מוֹעֵד אֲשֶׁר מִחוּץ לַמַּחֲנֶה: שמות לג ז

7. וַיָּקָם מֹשֶׁה וַיֵּלֶךְ אֶל דָּתָן וַאֲבִירָם וַיֵּלְכוּ אַחֲרָיו זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל: במדבר טז כה

8. זִכָּרוֹן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא יִקְרַב אִישׁ זָר אֲשֶׁר לֹא מִזֶּרַע אַהֲרֹן הוּא לְהַקְטִיר קְטֹרֶת לִפְנֵי יְיָ וְלֹא יִהְיֶה כְקֹרַח וְכַעֲדָתוֹ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְיָ בְּיַד מֹשֶׁה לוֹ: במדבר יז ה

9. וַיֹּאמֶר יְיָ לוֹ עוֹד הָבֵא נָא יָדְךָ בְּחֵיקֶךָ וַיָּבֵא יָדוֹ בְּחֵיקוֹ וַיּוֹצִאָהּ וְהִנֵּה יָדוֹ מְצֹרַעַת כַּשָּׁלֶג: שמות ד ו

10. וַיִּזְבַּח אֲדֹנִיָּהוּ צֹאן וּבָקָר וּמְרִיא עִם אֶבֶן הַזֹּחֶלֶת אֲשֶׁר אֵצֶל עֵין רֹגֵל וַיִּקְרָא אֶת כָּל אֶחָיו בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וּלְכָל אַנְשֵׁי יְהוּדָה עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ: מלכים א א ט

11. מְזֵי רָעָב וּלְחֻמֵי רֶשֶׁף וְקֶטֶב מְרִירִי וְשֶׁן בְּהֵמוֹת אֲשַׁלַּח בָּם עִם חֲמַת זֹחֲלֵי עָפָר: דברים לב כד

12. וּבְנֵי אֱלִיאָב נְמוּאֵל וְדָתָן וַאֲבִירָם הוּא דָתָן וַאֲבִירָם קְרִיאֵי הָעֵדָה אֲשֶׁר הִצּוּ עַל מֹשֶׁה וְעַל אַהֲרֹן בַּעֲדַת קֹרַח בְּהַצֹּתָם עַל יְיָ: במדבר כו ט

13. הֵמָּה מֵי מְרִיבָה אֲשֶׁר רָבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת יְיָ וַיִּקָּדֵשׁ בָּם: במדבר כ יג

14. וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בְּתֵת יְיָ לָכֶם בָּעֶרֶב בָּשָׂר לֶאֱכֹל וְלֶחֶם בַּבֹּקֶר לִשְׂבֹּעַ בִּשְׁמֹעַ יְיָ אֶת תְּלֻנֹּתֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם מַלִּינִם עָלָיו וְנַחְנוּ מָה לֹא עָלֵינוּ תְלֻנֹּתֵיכֶם כִּי עַל יְיָ: שמות טז ח

15. וַיְדַבֵּר הָעָם בֵּאלֹהִים וּבְמֹשֶׁה לָמָה הֶעֱלִיתֻנוּ מִמִּצְרַיִם לָמוּת בַּמִּדְבָּר כִּי אֵין לֶחֶם וְאֵין מַיִם וְנַפְשֵׁנוּ קָצָה בַּלֶּחֶם הַקְּלֹקֵל: במדבר כא ה

16. יֵשׁ רָעָה חוֹלָה רָאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ עֹשֶׁר שָׁמוּר לִבְעָלָיו לְרָעָתוֹ: קהלת ה יב

17. וַאֲשֶׁר עָשָׂה לְדָתָן וְלַאֲבִירָם בְּנֵי אֱלִיאָב בֶּן רְאוּבֵן אֲשֶׁר פָּצְתָה הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ וַתִּבְלָעֵם וְאֶת בָּתֵּיהֶם וְאֶת אָהֳלֵיהֶם וְאֵת כָּל הַיְקוּם אֲשֶׁר בְּרַגְלֵיהֶם בְּקֶרֶב כָּל יִשְׂרָאֵל: דברים יא ו

18. וַתִּפְתַּח הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ וַתִּבְלַע אֹתָם וְאֶת בָּתֵּיהֶם וְאֵת כָּל הָאָדָם אֲשֶׁר לְקֹרַח וְאֵת כָּל הָרְכוּשׁ: במדבר טז לב

19. וַתִּפְתַּח הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ וַתִּבְלַע אֹתָם וְאֶת קֹרַח בְּמוֹת הָעֵדָה בַּאֲכֹל הָאֵשׁ אֵת חֲמִשִּׁים וּמָאתַיִם אִישׁ וַיִּהְיוּ לְנֵס: במדבר כו י

20. וְאֵשׁ יָצְאָה מֵאֵת יְיָ וַתֹּאכַל אֵת הַחֲמִשִּׁים וּמָאתַיִם אִישׁ מַקְרִיבֵי הַקְּטֹרֶת: במדבר טז לה

21. שֶׁמֶשׁ יָרֵחַ עָמַד זְבֻלָה לְאוֹר חִצֶּיךָ יְהַלֵּכוּ לְנֹגַהּ בְּרַק חֲנִיתֶךָ: חבקוק ג יא

22. וְאִם בְּרִיאָה יִבְרָא יְיָ וּפָצְתָה הָאֲדָמָה אֶת פִּיהָ וּבָלְעָה אֹתָם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לָהֶם וְיָרְדוּ חַיִּים שְׁאֹלָה וִידַעְתֶּם כִּי נִאֲצוּ הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה אֶת יְיָ: במדבר טז ל

23. מַה שֶּׁהָיָה הוּא שֶׁיִּהְיֶה וּמַה שֶּׁנַּעֲשָׂה הוּא שֶׁיֵּעָשֶׂה וְאֵין כָּל חָדָשׁ תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ: קהלת א ט

24. וּבְנֵי קֹרַח לֹא מֵתוּ: במדבר כו יא